

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobce: M. F.
bytem X
zastoupený Mgr. Ondřejem Dvořákem,
bytem Šebelova 679, 664 01 Bílovice nad Svitavou

proti

žalovanému: **Ministerstvo kultury**
se sídlem Maltézské náměstí 471/1, 118 11 Praha

o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného v řízení o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu,

takto:

- I. Žalovaný **je povinen** rozhodnout o žádosti žalobce ze dne 18. 5. 2021 o určení, zda dům na adrese X, stojící na parcele č. X, X je kulturní památkou či nikoli, a v případě, že není, tak od kdy, a to **ve lhůtě 15 dnů** od právní moci tohoto rozsudku.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové výši **2 000 Kč** k rukám jeho zástupce Mgr. Ondřej Dvořáka, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) dne 4. 8. 2021 se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného, kterou spatřuje v tom, že žalovaný dosud nerozhodl o jeho žádosti ze dne 18. 5. 2021 ve věci určení právního vztahu k nemovitosti na adrese X, na parcele č. X, X (dále „nemovitost“), konkrétně, zda je tento dům kulturní památkou či nikoli, a pokud není, tak od kdy.
2. Žalobce je jedním ze tří spoluvlastníků nemovitosti. Žalobce má v úmysl rekonstruovat svůj byt, který se v nemovitosti nachází. Jelikož je nemovitost vedena v Ústředním seznamu kulturních památek ČR (dále jen „ÚSKP“), je nezbytné zajistit závazné stanovisko Odboru památkové péče Magistrátu města Brna (dále „OPP MMB“). Žalobce společně s dalším spoluvlastníkem o vydání tohoto stanoviska požádal. OPP MMB usnesením ze dne 10. 5. 2021, č. j. MMB/0234722/2021/K/p (příloha 2), řízení o této žádosti přerušil z důvodu, že ve věci vyvstala předběžná otázka, a to, zda nemovitost je či není kulturní památkou. Vycházel přitom ze skutečnosti, že nemovitost sice je vedena v ÚSKP, avšak do tohoto seznamu byla pravděpodobně zapsána opožděně ve smyslu rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2019, č. j. 5 As 309/2018 - 40, a na něj navazujícího rozsudku ze dne 13. 11. 2020, č. j. 5 As 157/2019 - 27. Řízení bylo přerušeno do vyřešení předběžné otázky.
3. V návaznosti na rozhodnutí o přerušení řízení žalobce společně s dalším jedním spoluvlastníkem nemovitosti podali dne 18. 5. 2021 žalovanému žádost dle § 142 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v rozhodné znění (dále „správní řád“) o určení právního vztahu - zda nemovitost je, či není kulturní památkou (dále „Žádost“). Přípisem ze dne 25. 5. 2021 žalovaný vyzval žalobce k doplnění Žádosti o podpis třetího spoluvlastníka nemovitosti, a to s poukazem na § 1132 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v rozhodném znění (dále „n.o.z.“).
4. Žalobce reagoval na výzvu podáním ze dne 31. 5. 2021, ve kterém vysvětlil povahu žádosti dle § 142 správního řádu. Uvedl, že na základě Žádosti může být vydáno pouze deklaratorní rozhodnutí, které žádným způsobem nemůže zakládat, měnit či rušit práva a povinnosti. Zdůraznil, že § 1132 n. o. z. na uvedenou věc nedopadá a že není možné vyžadovat doplnění podpisu dalšího spoluvlastníka, neboť se jedná o požadavek nad rámec zákona. Žádost dle § 142 správního řádu může podat kterákoliv osoba, která má na věci právní zájem, respektive pro kterou je výsledné rozhodnutí nezbytné pro další uplatňování jejích práv. Požadavek na doplnění podpisu žalobce označil za nezákonný, rozporný se zněním § 142 správního řádu i relevantní judikaturou a odbornou literaturou.
5. Přípisem ze dne 10. 6. 2021 žalovaný žalobce opakovaně vyzval k doplnění podpisu třetího spoluvlastníka, přičemž setrval na svém stanovisku a opět odkázal na § 1132 n. o. z. Na tuto opakovanou výzvu reagoval žalobce stížností ze dne 11. 6. 2021, ve které znovu odkázal na relevantní judikaturu a odbornou literaturu.
6. Vzhledem k tomu, že žalovaný o Žádosti ve lhůtě 30 dnů nerozhodl, přičemž dal navíc opakovaně najevo, že řízení o Žádosti navzdory jejímu podání ani nepovažuje za zahájené, podal žalobce dne 29. 6. 2021 žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti podle § 80 odst.

3 správního řádu. Ani o této žádosti nebylo (nyní již nadřízeným správním orgánem – Ministrem kultury) ve lhůtě dle § 71 správního řádu rozhodnuto.

II. Obsah žaloby, vyjádření žalovaného a replika k ní

7. Žalobce v žalobě namítá, že jádro sporu spočívá v povaze žádosti dle § 142 správního řádu, respektive v povaze rozhodnutí o takové žádosti. Žalobce zdůrazňuje, že povaha rozhodnutí podle § 142 správního řádu je deklaratorní, k tomu poukazuje např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu z 13. 11. 2020, č. j. 5 As 157/2019-27, který se týkal skutkově i právně obdobné věci, tedy posouzení, zda nemovitost, u níž došlo k pozdnímu zápisu do ÚSKP, je kulturní památkou či nikoli. Žádost o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu je oprávněn podat kdokoli, kdo výsledné rozhodnutí potřebuje k uplatňování svých dalších práv. K tomu poukazuje na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 10. 4. 2013, č. j. 52 A 67/2012 - 38, č. 2939/2014 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že v případě spoluvlastníků či vlastníků nemovitostí lze pak splnění podmínky dotčení práv presumovat, když se jedná o rozhodnutí otázky, která je nezbytná k výkonu jejich vlastnického práva. Odkaz žalovaného na § 1132 n.o.z. či na § 8 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, žalobce označil za nepřipadný.
8. Žalobce dále namítá, že se žalovaný dopustil i porušení § 66 správního řádu. Pokud se totiž domníval, že Žádost trpí vadou v podobě absence podpisu třetího spoluvlastníka nemovitosti, byl povinen postupovat podle § 66 odst. 1 písm. c) správního řádu a řízení o Žádosti usnesením zastavit. Tím, že tak neučinil, žalobci fakticky znemožnil bránit se proti jeho nezákonnému postupu cestou řádných opravných prostředků a případně žaloby proti rozhodnutí správního orgánu.
9. Chybným postupem žalovaného byl významně zkrácen na svých právech, když o jeho Žádosti, která splňuje všechny zákonné požadavky, nebylo dosud (po uplynutí zákonných lhůt) rozhodnuto, přestože byly splněny všechny zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí. Žalovaný je tedy ve věci nečinný, a to navzdory žádosti žalobce o uplatnění opatření na ochranu proti nečinnosti ze dne 29. 6. 2021. Závěrem žaloby žalobce navrhl, aby Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozhodl tak, že žalovaný je povinen rozhodnout o žádosti žalobce ve lhůtě do 15 dnů od právní moci rozsudku.
10. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 23. 9. 2021 uvedl, že nesouhlasí s žalobou a navrhuje, aby byla zamítnuta. Žalovaný je názoru, že žaloba je bezpředmětná, neboť ještě před jejím podáním, dne 23. 7. 2021, došlo k vyřešení předběžné otázky, zda nemovitost je či není kulturní památkou. Tato skutečnost vyplývá ze sdělení Národního památkového ústavu, generálního ředitelství, odboru evidence a dokumentace, č. j. NPÚ-310/71195/2021 ze dne 1. 9. 2021 (viz příloha), které bylo vyžádáno žalovaným, kde se mj. uvádí, že „[...] předmětná kulturní památka je tzv. „pozdě zapsanou památkou“ (kulturní památka byla kulturní památkou v době účinnosti zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, tzn. od 3. 5. 1958 do 31. 12. 1987 včetně) a změna v evidenci v ÚSKP proběhla dne 23. 7. 2021. [...] V současné době Národní památkový ústav dokončuje tyto změny u posledního kraje Jihomoravského (jakmile bude kraj dokončen budeme Vás opět informovat). Teprve poté bude přistoupeno k systematické nápravě v katastru nemovitostí spojené s vyrozumíváním vlastníků, vzhledem k množství tzv. „pozdě zapsaných památek“ si tyto následné kroky jistou dobu také vyžádají.“ O této skutečnosti žalovaný žalobce vyrozuměl

dopisem č. j. MK 57959/2021 OPP ze dne 9. 9. 2021, který byl zmocněnci žalobce doručen dne 10. 9. 2021.

11. Skutečnost, že nemovitost již není kulturní památkou s tím, že jí byla v době účinnosti zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, tj. od 3. 5. 1958 do 31. 12. 1987 včetně, je zaznamenána rovněž ve výpisech z Památkového katalogu vedeného Národním památkovým ústavem (veřejný rejstřík), které jsou veřejně dostupné na celkem dvou internetových adresách vztahujících se přímo k předmětnému domu: [odkaz] X a [odkaz] X.
12. Nyní projednávaná žaloba je proto bezpředmětná, a to v důsledku vyřešení předmětné předběžné otázky, které nastalo dne 23. 7. 2021, tj. ještě před podáním žaloby dne 4. 8. 2021.
13. Žalovaný není nečinný rovněž z důvodu, že řízení o Žádosti nebylo žalovaným nikdy zahájeno, o čemž byl žalobce opakovaně vyrozuměn s uvedením důvodů.
14. Žalovaný navrhuje žalobu zamítnout.
15. V replice na vyjádření žalovaného žalobce dne 4. 10. 2021 uvedl, že skutečnost, že nemovitost byla vymazána z evidence Národního památkového ústavu, nepředstavuje vyřešení otázky, o níž je vedeno řízení podle § 142 správního řádu. Žalobce poukázal na smysl řízení vedeného podle § 142 správního řádu, kterým je vydání autoritativního rozhodnutí žalovaného ve věci právního charakteru nemovitosti, a to jak pro potřeby řízení, které žalobce vede u OOP MMB, tak pro potřeby řešení situace v bytovém domě z hlediska sousedských vztahů, stejně tak jako obecně do budoucna pro další případné nakládání s nemovitostí, např. pro otázku prodeje či případných dotací na údržbu nemovitosti atd. Důležitost vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu je dána i tím, že žalovaný (potažmo Národní památkový ústav) přiznává, že existuje rozpor dvou rejstříků, a to ÚSKP a katastru nemovitostí. Drtivá většina veřejnosti přitom bere za správné informace zobrazené v katastru nemovitostí, ve kterém je nemovitost vedena jako nemovitá kulturní památka, a to s ohledem na presumpci správnosti tohoto zápisu. Žalobce opětovně zdůraznil, že řízení bylo zahájeno na základě Žádosti a dosud nebylo skončeno, a proto byla podána tato žaloba.
16. Ve svém dalším vyjádření ze dne 24. 2. 2023 žalobce zopakoval, že z postoje žalovaného v jeho vyjádření ze dne 15. 6. 2021 je zjevné, že žalovaný se domnívá, že žaloba se stala v důsledku jednání Národního památkového ústavu bezpředmětnou a že žalobce kvůli tomu již fakticky nemá zájem na vydání rozhodnutí o Žádosti. Opak je však pravdou, žalobce má stále zájem na vydání rozhodnutí žalovaným. Jakožto spoluvlastník nemovitosti je vystavován enormnímu tlaku a osočování ze strany sousedky. Je opakovaně obviňován, že stavbu provádí načerno, neboť se jedná o kulturní památku, potažmo z toho, že v otázce ochrany kulturní památky jednal korupčně. Jedním z projevů je např. vylepování sdělení na dveře nemovitosti touto sousedkou, jehož kopii přikládá v příloze.

III. Posouzení žaloby

17. Městský soud žalobu posoudil, přičemž podle § 81 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí. Městský soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce i žalovaný s tímto postupem souhlasili, resp. nevyjádřili nesouhlas s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Pro úplnost soud

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

dodává, že podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2016, č. j. 7 As 93/2014-48, č. 3380/2016 Sb. NSS, návrh na provedení důkazů v žalobě neznamená nesouhlas s rozhodnutím bez jednání.

18. Žalobce v žalobě navrhl provedení důkazu usnesením OPP MMB ze dne 10. 5. 2021, Žádostí, výzvou ze dne 25. 5. 2021, reakcí na výzvu ze dne 31. 5. 2021, opakovanou výzvou ze dne 10. 6. 2021, stížností ze dne 11. 6. 2021, zpětvzetím stížnosti ze dne 15. 6. 2021 a přípisem ze dne 25. 6. 2021. Žalovaný navrhl provedení důkazu sdělením Národního památkového ústavu č.j. NPÚ-310/71195/2021 ze dne 1. 9. 2021, vyrozuměním Ministerstva kultury č.j. MK 57959/2021 OPP ze dne 9. 9. 2021, dokladem o doručení vyrozumění Ministerstva kultury zmocněnci žalobce dne 10. 9. 2021. Navrhované důkazy jsou buď přímo správní spis, nebo ve správním spisu založené. Správním spisem se důkaz neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Žalobce dále navrhl provedení důkazu printscreenem internetových stránek Památkového katalogu (2x), výpisem z katastru nemovitostí ve stavu ke dni 4. 10. 2021 a kopií listiny vylepované na dveřích nemovitosti. Vzhledem k tomu, že všechny tyto důkazy slouží k prokázání právního zájmu žalobce na vydání meritorního rozhodnutí o Žádosti, přičemž předmětem této žaloby je posouzení důvodnosti namítané nečinnosti žalovaného ve vztahu k vydání jakéhokoli rozhodnutí, jímž se řízení končí (tedy i nemeritorního), soud navrhované důkazy shledal pro předmět tohoto řízení nadbytečnými a proto je neprovedl.
19. Městský soud se zabýval přípustností podané žaloby. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce bezvýsledně vyčerpал prostředky na ochranu proti nečinnosti ve smyslu § 79 odst. 1 s. ř. s. Za tento prostředek se v režimu správního řádu považuje žádost o uložení opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu. Žalobce žádost podal, ministr kultury jako věcně příslušný správní orgán o ní doposud nerozhodl. Žalobce tedy bezvýsledně vyčerpал prostředky k ochraně proti nečinnosti (§ 79 odst. 1 s. ř. s.).
20. Soud doplňuje, že před vydáním tohoto rozsudku nevyzval žalovaného, ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2010, č. j. 8 Ans 1/2009-72, č. 2258/2011 Sb. NSS, aby soudu sdělil, zda vydal rozhodnutí, jehož se žalobce podanou nečinnostní žalobou domáhal. Ze správního spisu neplyne, že by žalovaný v řízení rozhodl. Z procesního stanoviska žalovaného plyne, že se správní orgány domnívají, že postupovaly řádně. Skutečnost, že toto stanovisko žalovaného je setrvalé a ve věci nebylo do dnešního dne vydáno rozhodnutí, plyne i z vyjádření žalobce ze dne 24. 2. 2023. Výzva soudu žalovanému, zda o žádosti rozhodl, by tak byla dle městského soudu nadbytečná, a tedy i v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení.
21. Jádrem sporu v posuzované věci je posouzení, zda (i) řízení o Žádosti bylo zahájeno a pokud ano, zda (ii) bylo v řízení vydáno konečné rozhodnutí.
22. Podle ust. § 142 správního řádu správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo.
23. V rozsudku ze dne 19. 2. 2010, sp. zn. 30 Ca 49/2008-57, č. 2413/2011 Sb. NSS, Krajský soud v Brně uvedl: „Řízení o určení právního vztahu (§ 142 odst. 1 správního řádu z roku 2004) je zvláštním typem správního řízení, jehož účelem je upravit specifická pravidla pro vydávání deklaratorních rozhodnutí. Citované ustanovení umožňuje vydat deklaratorní rozhodnutí i o takovém vztahu, který v době vydání tohoto rozhodnutí již neexistuje, ale v

minulosti existoval. V tomto deklaratorním rozhodnutí správní orgán rozhodne o tom, zda určitý vztah vznikl a kdy se tak stalo, a zda takový právní vztah trvá, nebo již zanikl, a pokud zanikl, kdy se tak stalo. Podmínkou vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 odst. 1 správního řádu z roku 2004 je podání žádosti, správní řízení podle tohoto ustanovení je tedy řízením o žádosti ve smyslu § 44 a násl. správního řádu z roku 2004.“ (podtržení přidáno)

24. Podle § 44 odst. 1 správního řádu je řízení o žádosti zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení, došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.
25. Podle § 44 odst. 2 správního řádu pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich; správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.
26. V posuzované věci z předloženého správního spisu vyplývá, že žalovaný dospěl k závěru, že k řádnému zahájení řízení je třeba podání Žádosti všemi spoluvlastníky, neboť výsledkem řízení o Žádosti může být i rozhodnutí, že věc není kulturní památkou, a jednalo by se tak o zrušení zatížení věci. V dopise ze dne 10. 6. 2021 žalovaný obecně odkázal na ustálenou výkladovou praxi Odboru památkové péče Ministerstva kultury, jakož i na ust. § 1132 n. o. z., v dopise ze dne 25. 6. 2021 na § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Jelikož Žádost nebyla podána všemi třemi spoluvlastníky (ale pouze dvěma), řízení nebylo zahájeno. Žalobce s projeveným názorem žalovaného nesouhlasí, přičemž poukazuje zejména na deklaratorní charakter rozhodnutí vydaného podle § 142 správního řádu.
27. Mezi účastníky je tedy spor o to, zda ve věci Žádosti jde o řízení zahajované na návrh podle § 44 odst. 1 nebo odst. 2 správního řádu. Pokud by šlo o řízení vymezené § 44 odst. 2 správního řádu, řízení by nikdy nebylo zahájeno, neboť o jeho zahájení třetí spoluvlastník nemovitosti nikdy nepožádal.
28. Aktivní procesní legitimaci k podání žádosti o zahájení řízení o určení právního vztahu vymezuje § 142 správního řádu tak, že aktivně legitimován je každý, kdo prokáže, že pro uplatnění jeho práv je nezbytné, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Správní řád tak neurčuje, že žadatelem o určení právního vztahu mohou být toliko všichni spoluvlastníci (v případě spoluvlastnictví věci), naopak z jeho dikce vyplývá, že aktivně legitimovanou osobou může být i nevlastník, pokud prokáže nezbytnost takového určení.
29. Pokud procesní společenství nevyplývá z dikce zákona, je třeba určit, zda nevyplývá z povahy věci. Z argumentace žalovaného se lze domnívat, že žalovaný právě „povahou věci“ svůj požadavek na procesní společenství všech spoluvlastníků odůvodňuje. Ačkoli žalovaný odkázal na ustálenou výkladovou praxi Odboru památkové péče Ministerstva kultury, učinil tak v pouhém obecném smyslu, aniž by blíže specifikoval konkrétní rozhodnutí, doporučení, stanoviska či pokyny. Vzhledem k uvedenému, kdy tato praxe nebyla jakkoli doložena, soud se k ní nemůže zaujmout stanovisko, v obecném rámci však podotýká, že jakákoli výkladová praxe správních orgánů musí splňovat základní zákonné požadavky na legitimitu a dobrou správní praxi. Jinak řečeno, zastávaný, byť ustálený, výklad nesmí být v rozporu se zákonem.
30. Podle ust. § 1132 n. o. z. k rozhodnutí, na jehož základě má být společná věc zatížena nebo její zatížení zrušeno, a k rozhodnutí, na jehož základě mají být práva spoluvlastníků

omezena na dobu delší než deset let, je třeba souhlasu všech spoluvlastníků. Citované ustanovení upravuje úkony (jednání) v důsledku kterých dojde ke změně právního stavu společné věci. V oblasti veřejné správy práva zakládají, mění či ruší pouze rozhodnutí konstitutivní povahy.

31. Podle ust. § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v případech tímto zákonem stanovených prohlašuje ministerstvo kultury nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory za kulturní památky. Rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku je typickým rozhodnutím konstitutivní povahy, které zakládá nový právní stav věci, a to její omezení z důvodu veřejného zájmu.
32. Obě žalovaným odkazovaná ustanovení právních předpisů tedy upravují úkony (jednání či rozhodnutí), která směřují ke změně právního stavu věci.
33. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 11. 2020, č. j. 5 As 157/2019-27, ve skutkové i právně obdobné věci (určení právního vztahu, zda nemovitost je kulturní památkou) uvedl, že *„Rozhodnutím dle § 142 odst. 1 správního řádu nelze založit či zrušit památkovou ochranu, lze jím pouze vyslovit, zda taková právní ochrana existovala (a v jakém časovém období) či stále existuje. Samotný fakt, že nastane určitý procesní okamžik (zde nabytí právní moci), u rozhodnutí deklaratorní povahy památkovou ochranu nezakládá ani neruší. Památková ochrana dané nemovitosti zde existovala od 3. 5. 1958 do 1. 1. 1988 a deklaratorním rozhodnutím nemohl stěžovatel na tomto faktu nic změnit.“*
34. Ostatně skutečnost, že rozhodnutí vydaná v řízení o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu jsou deklaratorní povahy, není v judikatorní praxi správních soudů sporné (srov. žalobcem odkazované rozsudky NSS ze dne 7. 2. 2018, č. j. 9 As 330/2016-192, ze dne 11. 4. 2019, č. j. 5 As 309/2018-40, či z 7. 2. 2018, č. j. 9 As 330/2016-192 či ze dne 30. 3. 2023, č. j. 8 As 65/2021-50 ad.).
35. Na základě uvedeného soud uzavírá, že pokud by bylo výsledkem řízení o Žádosti rozhodnutí deklaratorního charakteru, nemohlo by přivodit vznik, změnu či zánik žádných práv, ale pouhou „deklaraci“ již existujících skutečností. Odkaz žalovaného na ust. § 1132 n. o. z. a § 2 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, je proto nepřipadný.
36. Pokud ze samotné povahy věci (tedy v posuzované věci vydání deklaratorního rozhodnutí) ani ze zákona nevyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, je řízení zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení, došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. V posuzované věci byla Žádost doručena žalovanému, jako věcně a místně příslušnému správnímu orgánu, dne 18. 5. 2021 a tímto dnem bylo řízení o Žádosti zahájeno.
37. Zbývá tedy posoudit druhou z naznačených otázek, a to skutečnost, zda řízení o Žádosti bylo v zákonem stanovené lhůtě (nejpozději do data vydání tohoto rozhodnutí) skončeno.
38. Podle § 71 odst. 1 správního řádu je správní orgán povinen vydat rozhodnutí bez zbytečného odkladu. Podle odst. 3 citovaného ustanovení pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba

- a) až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvlášť složitý případ,
- b) nutná k provedení dožádání podle § 13 odst. 3, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.
39. Podle § 71 odst. 2 správního řádu se vydáním rozhodnutí rozumí
- a) předání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí k doručení podle § 19, popřípadě jiný úkon k jeho doručení, provádí-li je správní orgán sám; na písemnosti nebo poštovní zásilce se tato skutečnost vyznačí slovy: "Vypraveno dne:",
- b) ústní vyhlášení, pokud má účinky oznámení (§ 72 odst. 1),
- c) vyvěšení veřejné vyhlášky, je-li doručováno podle § 25,
- d) poznamenání usnesení do spisu v případě, že se pouze poznamenává do spisu, nebo
- e) odeslání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí do datové schránky kontaktního místa veřejné správy k postupu podle § 19 odst. 3; na písemnosti se tato skutečnost vyznačí slovy: "Vypraveno dne:".
40. Pravidla nastavená v ust. § 71 správního řádu mají za cíl upravit maximální dobu, v níž má být věc správním orgánem ve správním řízení vyřízena. S marným uplynutím této lhůty pak zákon spojuje právo na podání žádosti o uložení opatření proti nečinnosti (srov. § 80 správního řádu) a následně žalobu na ochranu proti nečinnosti podle § 79 s. ř. s.
41. Vyřízením věci je pak třeba rozumět nejen meritorní skončení věci, ale též skončení věci z procesních důvodů, tedy v případě rozhodování podle správního řádu zastavením řízení.
42. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě poukazuje na to, že předběžná otázka, kvůli níž byla podána Žádost o určení právního vztahu, byla již vyřešena, a to ke dni 23. 7. 2021, k čemuž odkazuje na sdělení Národního památkového ústavu, generálního ředitelství, odboru evidence a dokumentace, č. j. NPÚ-310/71195/2021 ze dne 1. 9. 2021, a kvůli tomu považuje Žádost za bezpředmětnou. Z tohoto sdělení vyplývá, že nemovitost byla kulturní památkou v době od 3. 5. 1958 do 31. 12. 1987, přičemž změna v evidenci ÚSKP proběhla dne 23. 7. 2021. Z dopisu dále vyplývá, že stejná situace s památkovou ochranou, k jaké došlo u nemovitosti žalobce, tedy v případě tzv. „pozdě zapsaných památek“, došlo u dalších cca 1 800 památek. Až poté, co Národní památkový ústav provede tzv. základní změny v ÚSKP bude přistoupeno k systematické nápravě v katastru nemovitostí spojené s vyrozumíváním vlastníků, což si jistě nějakou dobu vyžádá. Přípisem ze dne 9. 9. 2021 žalovaný žalobce informoval o zjištěném provedení změny v evidenci ÚSKP, jakož i o potřebě učinění následných kroků v katastru nemovitostí.
43. Aniž by soud posuzoval důvodnost závěru žalovaného o bezpředmětnosti Žádosti, vzhledem k tomu, že jde o úkon, který žalovaný nepochybně považuje za vyřízení věci, zabýval se soud posouzením, zda lze tento úkon považovat za vydání „rozhodnutí“ podle § 71 správního řádu, jakož i tím, zda splňuje materiální a formální náležitosti rozhodnutí tak, jak jsou uvedeny v § 68 a § 69 správního řádu.
44. Pojem „rozhodnutí“ je označením technickým a je nutno k němu vždy přistupovat z hlediska jeho obsahu. Rozhodnutí správního orgánu v materiálním smyslu představuje

jakýkoli individuální právní akt vydaný orgánem veřejné moci z pozice jeho vrchnostenského postavení, kterým je závazně rozhodováno o právech a povinnostech adresáta. Z formálního hlediska rozhodnutí vydané podle správního řádu musí obsahovat výrokovou část, odůvodnění a poučení o možnosti podat opravný prostředek, konkrétní obsahové a formální náležitosti správního rozhodnutí jsou vymezeny v cit. ust. § 68 a § 69 správního řádu.

45. Je zřejmé, že přípis žalovaného ze dne 9. 9. 2021 náležitosti kladené správním řádem na rozhodnutí nesplňuje, kromě formálních nedostatků v označení apod. neobsahuje ani výrok ani poučení o možnosti podat opravný prostředek. I z postoje žalovaného vyplývá, že tento přípis za „rozhodnutí“ nepovažuje, neboť má za to, že řízení nebylo nikdy zahájeno.
46. Na základě uvedeného tedy soud nezbyvá než konstatovat, že řízení o Žádosti bylo zahájeno dne 18. 5. 2021 a dosud nebylo ukončeno. Jelikož byly bezvýsledně vyčerpány i prostředky, které správní řád účastníkovi k obraně proti nečinnosti poskytuje, dospěl soud k závěru, že žaloba na ochranu proti nečinnosti podaná žalobcem je důvodná.
47. Pro úplnost věci soud dodává, že se v rámci posouzení věci nezabýval argumentací žalobce k věcné oprávněnosti jeho nároku, když uvedené přesahuje předmět žaloby na ochranu proti nečinnosti, kterou je sledován toliko cíl, aby při vyřízení věci nedocházelo k bezdůvodným průtahům.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

48. Soud shrnuje, že v postupu žalovaného shledal nečinnost, a proto výrokem pod bodem I. uložil žalovanému povinnost rozhodnout o Žádosti ve lhůtě 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozsudku, jelikož mu taková lhůta přišla přiměřená, když i sám žalovaný tvrdí, že předběžná otázka byla ve věci vyřešena. Soud lhůtu stanovil s ohledem na to, jak dlouho je žalovaný ve věci nečinný, a na to, že žalobce v žalobě takovou lhůtu požadoval.
49. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Jelikož měl žalobce ve věci plný úspěch, náleží mu náhrada nákladů řízení. Tyto náklady představují náklady na soudní poplatek ve výši 2 000 Kč za podání žaloby, který je žalovaný povinen zaplatit žalobci, k rukám jeho právního zástupce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 28.04.2023

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu